

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ANONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 5 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălănitare pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografică archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru șe-care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1884, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire peltângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembrie 1883, a'și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzi cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Situațiunea internă.

Restaurațiunea municipală în Ungaria s'a creșut de cel mai bun privilegiu de a năvăli din nou asupra noastră cu puteri unite. Pressa maghiară fără excepțiune de partide s'a aruncat asupra noastră cu o inverșunare ne mai pomenită. Scara injurărilor a fost urcată fără nici o regularitate, fie care se credea în drept a se arăta mai voinicos în ușoara meserie „de a injura“, — meserie, care la diarele maghiare e indispensabilă.

Preste această prea adese-ori profesată meserie mai veni și idea de stat unguresc, cu toate atribuțiile ei.

În fața acestei stări de lucruri „Națiunea“ în Nr. de Sâmbăta trecută scrie la locul prim următoare:

Sub aparența unui regim constituțional, temeliile statului ungar se slăbesc neincetat. Un demon rău și neadormit planează asupra vieții publice din acest stat și nu' lasă să înainteze liniștit spre oceanul umanității. Toate încercările de îndreptare sînt spulberate de îndărătnicia elementului dominant, prins în cercul funest al unei idei fise: idea maghiarisării. Pe altarul acestei idei se jert-

fesce avere, onoare și viață; această idee este normativul ori-cărei manifestațiuni a vieții publice: în serviciul ei sînt puse toate puterile statului.

Pe când în alte țeri justițiunea este recunoscută ca fundamentul cel mai trainic al existenței și propășirii statului, în Ungaria forța este ridicată la valoarea unei axiome de stat. *Salus reipublicae suprema lex esto*, la maghiari se traduce prin: maghiarisarea cu ori-ce preț. Și apoi dacă ar ave cel puțin mângăierea de a înregistra vre-o isbândă în această direcțiune! Dar nici atâta nu au și nici nu pot ave. Dovadă istoria Ungariei dela venirea ungarilor și până în ziua de astăzi. O mie de ani de dominațiune maghiară n'au fost în stare să înghiță elementele deosebite de elementul maghiar.

Ce le pasă însă maghiarilor de adevărurile istorice și de logica faptelor? Ei merg înainte spre... povârnișul fatal. Cu o stăruință vrednică de o cauză bună, ei își înstrăinează pe di ce merge tot mai mult simpatiile popoarelor, care locuiesc împreună cu dînșii, ne lăsând să treacă nici o ocaziune fără de a și manifesta tendența lor de cutropire cu ajutorul puterilor statului.

Precum în trecut, așa și cu ocaziunea alegerilor municipale s'evârșite în timpul din urmă, maghiarii nu s'au desmintit în ce privește atitudinea lor față cu naționalitățile nemaghiare și în special față cu românii. Terorismul și forța brutală în unire cu cea mai nedreaptă lege electorală au scos din urne parodia cea mai detestabilă a autonomiei administrative județene. Românii, afară de mici excepțiuni și acestea de sigur cu cele mai mari sacrificii de conștiință, au fost puși în imposibilitate de a pătrunde și ei în administrațiunea locală disă autonomă. Afară de Sibiu, unde românii au mers în unire cu sasii la urnele electorale, în toate județele, chiar și acolo unde românii se găsesc într-o majoritate sdrobitoare, guvernul maghiar a isbutit să zădărnicească alegerea funcționarilor români. Prefecții ca adevărați argați electorali și stâlpii cei mai puternici ai ideii de maghiarisare, spre a intimidă pe cei slabi de ânger, nu s'au sfiit a declara în adunările județene, că ori-care ar fi rezultatul alegerilor, ei nu vor recomanda guvernului spre confirmare, de cât astfel de persoane, care sînt cu totul devotate ideii de stat maghiar adecă, care vor recunoaște că în Ungaria nu mai există altă națiune de cât cea maghiară. Nici talent, nici muncă, nici probitate, nimic n'a fost luat în considerație, totul a trebuit să fie sacrificat aceluși demon fatal: ideii de maghiarisare.

Căci să nu se creadă că maghiarii sub ideea de stat maghiar înțeleg alt ceva de cât prefacerea în maghiari a tuturor neamurilor, care au moștenit dela moși strămoși alte tradițiuni, altă limbă, alte obiceiuri. Ideea de stat maghiar este o expresiune inventată spre a acoperi de ochii lumii urgiile hegemoniei maghiare. Cetiți interpretațiunile ce se dau legilor existente, luați cunoștință de măsurile administrative și ascultați motivele, ce se invoacă la crearea legilor celor noi, și vă veți convinge că toate razele răsfrânte ale vieții publice din Ungaria pornesc dela ideea maghiarisării și se întorc la locul, de unde au pornit.

În asemenea împregiurări negreșit că pozițiunea Românilor din Transilvania și Ungaria este cât se poate de deficilă. Ei trebuie să lupte cu sacrificii îndoit și întreite spre a se pute apăra de valurile curentului șovinist maghiar, conservându-și intact caracterul său de popor român. Și în aceasta privință sîntem datorii a recunoaște că Românii transcarpațini ca frații lor din alte părți, de câte ori au fost amenințați în ceea ce au mai scump caracterul său de popor român și în în limba și obiceiurile lor, au fost totdeauna la postul lor, au resistat din toate puterile și apa a curs, dar petrele au ramas.

Bună luptă au luptat și cu ocaziunea alegerilor județene și rezultatul nu trebuie să-i descurăgieze. Nedreptatea încă are o limită. Va veni de sigur timpul, când faptele de astăzi ale maghiarilor se vor sparge în capul lor. Istoria lumei ne arată că au fost națiuni cu mult mai tari decât națiunea maghiară și cu toate aceste ele s'au pierdut îndată ce au creșut, că forța este suficientă spre a înghiți popoarele, ce se aflau în contact cu ele. Monumentul cel mai trainic ce-și poate ridica un popor în istoria omenimei este justițiunea și munca onestă. Numai pe această cale un popor și poate asigura condițiunile de existență și numai pe această cale va pute propăși spre glorie și fericire.

Aceste cuvinte nu le dăcem la adresa maghiarilor, căci a mai vorbi cu ei însemnează a pisa apa în piuș; le dăcem pentru frații nostri de peste Carpați, pe cari vitrigele împregiurări i-au aruncat sub despotismul maghiar, care, se desmerdează la aspectul unei năluciri, de care este pururea însoțit. Terminând dăcem românilor de peste munți: Luptați și de acum înainte bărbătesce, uniți-vă cu toții, căci la urma urmelor triumful va fi al vostru. Dreptatea mai curînd sau mai târziu trebuie să biruiască!

FOIȚA.

Disertațiune

despre necesitatea promovării și protecțiunii meseriilor între români.

(Urmare).

Tabela B.

din raportul camerei comerciale din Brașov despre numărul sufletelor române din comitatele următoare:

	în anul 1870 au fost suflete române:	în anul 1881:	au scăzut cu:
În cottul Brașovului.	31,090	29,250	1,840
„ „ Făgărașului .	76,000	75,050	950
„ „ Târnavei mari.	61,000	51,632	9,368
„ „ Sibiiului .	94,000	90,802	3,197
„ „ Odorheiului .	7,000	3,000	4,000
„ „ Ciucului .	18,000	72,836	5,164
„ „ Trei Scaune .	19,000	15,448	3,550
Suma .	306,090	278,018	28,071

Din tabela de sub A. rezultă, cum-că numărul sufletelor române din Transilvania la anul 1855 au fost: 1,227,276 suflete române, ear la anul 1881: 1,146,611 suflete române. Se constată deci o scădere de 80,665 suflete; o pierdere considerabilă a populațiunii românesce în decurs de 25 de ani. Tot

asemenea constatăm din tabela B. că în comitatele apartințioare de camera comercială din Brașov într'un interval (timp de șee ani a scășut populațiunea cu 28,071 suflete române.

Dacă căutăm mai departe în tabela A. în rubrica celor ce știu ceti și scrie aflăm, că în comitatele românesce numărul acestora este mai mic ca ori unde; eară dacă asemenăm numărul israeliților stabiliți în comitate aflăm, că israeliții se bucură de cea mai mare ospitalitate în comitatele românesce.

Nu voesc să culeg alte rezultate din această tabelă, destul este a aminti, că studiind cifrele mai cu deameruntul, putem face descoperiri tot așa de neplăcute, ca cele citate. Spre a ne face o idee și despre împărțirea posesiunii de pământ între locuitorii din Transilvania, alăturăm tabela C. imprumutată pin raportul camerei comerciale din Brașov (pag. 14).

Tabela C.

despre posesiunea de pământ*)

Naționalitatea:	Arături, livezi, grădini:	Păduri și pământ neroditoriu:
Secuii posed	700,000 jugere	1,400,000 jugere
Sasii „	526,000 „	544,200 „
Românii „	370,000 „	207,200 „
Suma	1,596,000 jugere	2,151,400 jugere

*) Din Raportul camerei comerciale din anul 1882 pag 14.

Din această tabelă rezultă, că între locuitorii comitatelor ce aparțin la camera comercială din Brașov, Românii de altmintea în majoritate posed din arături, livezi, grădini etc., mai puțin, adecă 370,000 jugere, va se dăcă pe abea a patra parte din ceea ce posed Sasii și Secuii.

Comparând numărul sufletelor române din comitatele Brașov, Trei-scaune, Cic, Udvarheli, Târnava mare, Sibiu, și Făgăraș la olaltă: 306,137, cu posesiune: arături, livezi și grădini de 370,000 jugere, rezultă, că pentru un individ abia vine un juger. Considerând însă, că sînt Români, cari posed 5—10 și mai multe jugere, ajungem la concluziunea (convingerea), că o sumă considerabilă (însemnată) de indiviți (membri) ce aparțin neamului nostru, n'au nici un pământ. Spre a ne face o idee mai lămurită de starea poporului nostru, cu relațiune la economia pământului, îmi iau voia a mai da un exemplu. Comitatul Făgărașului are 84,571 suflete, dintre cari proprietari de pământ sînt numai 21,195. Aceștia posed în întreg comitatul Făgărașului 78,000 jugere. Luând însă în considerațiune, că proprietari mari posed peste 40,600 jugere rezultă, ca din cele 38,000 jugere ce mai rămân populațiunii, abia ar veni $\frac{3}{4}$ juger pentru un individ. De oare ce însă mulți proprietari români posed 10—15 jugere, urmarea este: că mulți români n'au pământ. Sub ast-fel de împregiurări, când vedem

Revista politică.

Sibiu, în 19 Decembrie 1883.

După alegerile municipale urmează acum comentarea acelor. La locul prim este învingerea celor din Lugos asupra candidatului românilor Simonescu. „Pester Lloyd” în edițiunea de Sâmbătă sara aduce apoteosă bărbaților, cari au influențat la alegere și cărora este de a se mulțami strălucitul succes. În locul prim vine a se aminti presidentul de tribunal *Zsiros*, care a dezvoltat o activitate supranaturală și lui ia succes a produce acest rezultat. Administrațiunea comitatului în fine e scoasă din mâna unui român și e pusă în cea a domnului *Iakabfy*, și prin aceasta e asigurată existența Ungariei.

Bucuria lui „Pester Lloyd” e cu atâta mai mare cu cât în fruntea comitatului stă șeful partidei ungurești, și prin politica lui a adus lucrul acolo, încât acest comitat a devenit fortăreața ideei de stat unguresc, și ce e și mai de însemnat este, că s'a ales de pretore un jidan, primul jidan chemat la acest post, de când se scriu annale dela venirea ungarilor sub *Arpád*.

Despre proiectul de căsătorie între creștini și evrei votat de dietă, respins de casa magnaților transpus astfel dietei, și de cătră aceasta așternut earăși casei magnaților, despre acest proiect se dice că va fi primit de cătră casa făloșilor magnați. Cardinalul *Haynald* pe sărbătorile Nașterii Domnului a fost la Roma, se dice — pentru a oblinca calea, ca astfel episcopatul romano-catolic să nu mai fie silit a face opoziție.

Se mai atribuie cardinalului *Haynald* și altă misiune politică, adevăc pregătirea terenului la papa din Roma, precând va face monarchul nostru vizită regelui Italiei, spre a se face o apropiere între papa și rege. Ce va fi adevăr din toate acestea nu scim, vom vedea însă rezultatele. Limbajul violent al papei la adresa Italiei din incidentul gratulării de crăciun, nu cam respiră dragostea evanghelică, predicată de acela, la a cărui aniversare de 1883 ani roști prea *Sanția Sa* acelea cuvinte.

În dieta din Croația deputații granițeresci au dat următoarea declarațiune:

„Noi deputații graniței de odinioară la intrarea noastră în dieta acestui regat pentru îndeplinirea lucrurilor comune, mulțămim mai întâi *Maiestății Sale* regelui, care s'a îndurat a împlini cererea noastră și a dietei, și a introdus din nou constituția în o parte a țerei, care mai lung timp a fost întrebuițată spre scopuri militare. Aducem totodată mulțămimă acestei diete și tuturor, cari au conlucrat la îndeplinirea dorinței noastre. Pășind între împregiurările actuale la lucrările comune, în interesul regatului cu provocare la preînaltul rescript din 9 Maiu 1861 dechiarăm, că noi acceptăm baza actuală a dreptului de stat, adăogând că întreaga graniță se se încorporeze la regat — încât aceasta nu s'a făcut până acum, și se fie reprezentată în dietă, se se sisteze puterea comisariului regesc în regat și folosirea dreptului din Croația se se estindă și asupra graniței, dându-se dreptul, ca și Croației; mai departe se se modifice legile aduse fără conlucrarea graniței, legi ale căror influențe stricicioase le simte poporul, și se se păstreze și mai departe toate drepturile date de *Maiestatea Sa* poporului nostru.

Precând accentuăm nestrămutata noastră credință și loialitate față cu domnitoriul nostru, vom lucra cu todeauna dinluc ca se se aducă astfel de legi, cari înaintează binele

că o mare parte de locuitori români nu posed nici un petec de pământ și când scim, că alt număr considerabil în poporul nostru posed numai atât de puțin, încât nu și poate acoperi nici trebuințele sale proprii; când cunoaștem cât de primitiv se cultivă și cât de puțin productiv este pământul în multe părți, ne mai putem oare mira, că numărul populațiunii noastre decresce vedând cu ochii? Neamul nostru este destul de productiv, dar miseria extremă ce bântue poporul nostru îl silește să ia lumea în cap și se-și caute teren, unde poate duce o viață mai puțin amărită, fără să fie îngrijat, că urmașii lui vor muri de foame. Eată pentru ce i recomandăm aplicarea la meserii.

Ce progrese au făcut Românii în economia de vite, se poate vedea earăși din raportul camerei comerciale din Brașov.

În comitatele aparținătoare acestei camere economia de vite au fost totdeauna în starea cea mai bună, decât ori și unde.

Economii din comitatele aceste își trec vitele lor pentru pășunat în România și de aceea este ușor a face controla vitelor trecute. Raportul camerei comerciale ne spune: că după datele culese dela vămile: *Timiș*, *Șanț*, *Buzeu*, *Oituz*, *Ghimeș*, *Tölgyes*, *Bran*, *Breaza*, *Turnu-roșu* și *Vulcan* din anii 1876, 1877 și 1878 au trecut în România vite:

poporului nostru, la ce credem că vom câștiga și ajutoriul celorlași deputați.”

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman”.

De ale țilei.

Budapesta 15/27 Decembrie 1883.

În timpul din urmă o întâmplare surprinzătoare a pus în mișcare aproape întreagă presa europeană. Este vizita făcută de clironomul german la curtea din Italia și la papa Romei. Svon a provocat această vizită, nu pentru că ea ar fi fost întâia vizită făcută de un membru al unei case domnitoare ci pentru că ea a fost făcută în același timp la doi vecini, cari de ani nu se pot vedea unul pe altul.

Este știut că de un timp încoace vizitele diplomaților și ale capetelor încoronate sânt așa ținând, la modă. Înșuși ministrul președinte al României a spus-o cu o ocaziune în camera română că un bărbat de poziție înaltă din țeara ungurească i-ar fi observat, că România și pentru aceea nu este spriginită de puterile europene, pentru că bărbații din fruntea ei nu prea umblă afară de hotarele țerei. Această observare se dice că ar fi dispus indirect pre domul român și pre ministrul său la cunoscutele vojașuri de pela *Berlin* și *Viena*. Și din această împregiurare se poate vedea că ce însemnătate li se atribuie vedutelor făcute de oameni cari sânt la cârma unui stat.

Dacă vom analiza însă vizita de sub cestiune, vom putea constata fără greutate că ea în mare parte se deosebește de multe altele. Știut este, că de regulă cei mici și cei slabi merg la cei mari și tari.

De un timp încoace, anume de pe la 1871, aproape toți diplomații statelor europene se îndreaptă spre Germania, ear capetele încoronate, ori aproape de coroană, de a dreptul spre *Berlin*. Cei dintâiu la cancelarul, supranumit „de fier”, ear cei din urmă la împăratul *Wilhelm*.

Rar s'a întâmplat însă, ca unul din acești atotputernici să redea vizita. Și tocmai din această cauză se vede că mergerea clironomului german la *Madrid* și la *Roma* este de o însemnătate pe cât de mare, pe atât de neexplicabilă. *Diurnalele* pe toată ziua fac felii și felii de combinațiuni, dar nici unul nu poate spune adevărul și aceasta nici nu este cu putință de ocamdată. Nu este cu putință pentru că toți cari scriu întrînsele își trag informațiuni dela oameni, cari sânt cu mult mai rașoși decât se facă vre-o d scoperire în cestiuni de natura cestei de față.

Diplomația este cu mult mai complicată decât se se poată lăsa comentată într'un mod neindeolnic. Ea este ușoară pentru nașterea combinațiunilor dar grea pentru scoaterea adevărului la lumină. Aceasta se poate observa ușor aproape la toate întreprinderile politice ale lui *Bismark*. El totdeauna surprinde lumea cu lucruri la început neexplicabile.

Cine a reflectat la intrarea Italiei în alianța germano austriacă până n'a venit rutinatul diplomat din *Berlin* cu faptul pregătit gata? Cine la intrarea în această alianță a Spaniei și a altor state? Și toate acestea sânt astăzi fapte complinite.

Și a alia pe Austria cu Italia după ura născută între ele la 1859 și 1866, nu a fost o problemă tocmai ușoară. E adevărat că interesele amânduror

527,471. Totodată însă se face observarea în acel raport, că cu 25 de ani înainte tot prin aceleași vâmi treceau din Transilvania 1.025,000 de vite de pășunat și toate erau proprietatea Românilor. Este oare de lipsă a aduce un document mai marcant (bătătoriu la ochi), pentru ca să demonstrăm (arătam), cât au decădut economia de vite la Români și cu aceasta ce pagubă însemnată s'au cașunat averei naționale.

Nu este ținta lucrării mele a arăta causele, de unde provine această decadentă; eu mi-am propus a constata cât se poate de fidel (cu credință) situațiunea (starea) noastră de astăzi și a demonstra, că în astfel de împregiurări este de lipsă a arăta poporului nostru drumuri nouă, spre a ajunge earăși la bună stare și avere. În fine se cercetăm cât am progresat în comerț și în industrie.

Ceeace se atinge de comerț, sântem siliți a constata, că dela introducerea căilor ferate în Transilvania comerțul purtat de români a dispărut cu totul. Comercianții români sânt astăzi substituiți mai pretutindenea de evrei și de armeni.

În toate cetățile din Transilvania numărul comercianților români decresce rapid și pretutindenea sânt înlocuiți cu streini mai cu seamă de israeliți.

Rapoartele camerilor comerciale nu ne arată numărul comercianților români, ci constată numai, că comerțul a decădut și decade.

de o potrivă au reclamat-o aceasta. Dar de nu în-trevenia un al treilea, de bună seamă, ele și astăzi s'ar privi cu neîncredere una pe alta.

Minunat esemplu a dat numitul diplomat, după cum susțin foile, prin încercarea de a îndupleca la pace pe doi inimiți vechi, neîmpăcați între sine: pe regele Italiei și pe popa Romei.

Știut este că puterea lumească, de vre-o câteva decenii, ca se nu ținem veacuri, ridicându-se fără întrerupere, slăbește și umilește tot mai mult biserică, pe carea s'a dat a o privi ca rival al său. Prigonirile au mers așa de departe încât în unele țeri, multe bunuri de ale bisericei au fost confiscate de cătră puterea lumească. Secularizarea mănăstirilor și a deosebitelor orduri au fost intrun timp la ordinea țilei în cele mai luminate state ale Europei. Ba chiar și afaceri interne de ale bisericei, s'au atins prin puterea unor cârmaci civili. Așa este taina cununiei, carea este amenințată și respective nimicimă prin introducerea căsătoriei civile.

Începutul făcut odată, continuarea este ușoară și nu se sfârșește tocmai îngrabă. Puterea lumească, acum fără contenire la putere, cu mâna tare și cu braț înalt lovesce în biserică, fără deosebire de lege.

Cam pe la începutul veacului curgătoriu, această manieră a ajuns în practică față de capul bisericei apusene, prin mâna, pe atunci atotputernică a lui *Bonaparte*. Aceasta s'a continuat cu multă tărie, mai ales în partea a doua a acestui veac, din partea celui mai puternic domnitor de atunci și din partea nemuritoriului domnitor *Victor Emanuel*.

Urmarea a fost că capul vădit al bisericei apusene s'a lipsit cu desevășire de puterea lumească, carea, de altmintelea, nici după canoane, nici după vederile noastre nu i compete. Faptul însă este că biserica romano catolică, încă destul de puternică, a primit o lovitură, carea a îndemnat și pe alții ca se o lovească.

Pela anul domnului 1871, guvernul german insuflețit de biruința raportată asupra vechei sale rivale, asupra Franciei, a creșut sosit timpul pentru a da o lovitură episcopului din Roma.

Cum a creșut, așa a și făcut. Mai multe seminarii s'au nimicimă cu totul sau li s'au dat altă mențiune. Instrucțiunea s'a luat cu totul din mâna clerului. Puterea episcopului de Roma de a exercita denumirile și alte drepturi rădinate pe obicei, s'a redus, și aici ajuns, odinioară prea puternicul pontifice roman, s'a creșut și mai îndreptățit a se numi pe sine prizonierul Romei.

De atunci până astăzi au trecut 12 ani. Timpul se schimbă și oamenii cu el!

Bismarck, care atunci era îmbetat de triumf, astăzi nu scie în cătro să și arunce mregea pentru ca se mai câștige aliați. Reflectează pe la toți și pe la toate. Numai la o singură putere nu. Și eceasta este biruita dela 1870. Mulți muritori nu înțeleg ce poate fi cauza la atâția aliați, intrăți în joc prin mâna cea neobosită a omului de fier. Și a o ghici aceasta nici nu este lucru tocmai ușor.

Toată lumea crede, că Prusia este astăzi împărăția cea mai tare. Și tocmai din această credință se nasce complicarea lucrului. Pentru că dacă este așa, atunci pentru ce umblă în ruptul capului după aliați. Noi încă credem, că Germania este puternică, dar credem și aceea, că ea se teme de urmările purtării sale din anul de mai sus. Încă nimeni

Despre industria română nu se poate raporta ceva mai îmbucurătoriu. Am arătat mai sus, că abia s'au făcut începuturi în această direcție.

Rapoartele camerilor comerciale le face descripția industriașilor streini. Despre români nici nu amintesc, fiind într'un număr prea neînsemnat. În lipsa unei statistice mi-am luat eu osteneala a încerca să fac oarecare descripție a tuturor meseriașilor români din comitatele Transilvaniei după meseria lor diferită, spre a putea studia mai bine situațiunea. M'am adresat la bărbați români zeloși din toate comitatele Transilvaniei cu rugarea de a mă ajuta în întreprinderea aceasta și am avut satisfacerea de a primi din partea mai multor on. d. consemnările trimise acompaniate de datele cerute de mine și de părerile lor. Constat însă, că n'am fost fericit a primi din toate părțile informațiuni și de aceea întreprinderea mea nu o pot privi de reușită. Cu toate acestea, totuși mam decis (hotărât) a publica drept mulțămire cu multă plăcere pe de o parte numele on. domni, care au avut bunădatea a culege cu mult zel și cu mare osteneală datele cerute, de altă parte în form'a unui prospect datele ce le-am primit dela domnia lor. Astfel de informațiuni detaiate am primit dela mult on. d-nul *Gregor Silasi*, profesor de Uuiversitate despre comitatul *Ciujului*; dela on. d-nu *I. Turcu*, pres. *Sedriei orfanale*, despre comitatul *Făgărașului*; dela

n'a făcut pretensiuni, care-le-a făcut cancelarul german atunci Franciei.

Cinci miliarde și a le număra este greu! Altcum stă lucrul cu vaticanul. El nu este destul de tare pentru a însufla îngrigiri prusului, dar destul de tare pentru ca la nevoie să dea mână de ajutoriu altora. Ochiul cel de argus al marelui diplomat n'a scăpat din vedere nici aceasta, și de mai multe ori a încercat împăciuirea cu episcopul roman. Toate însă până acum fără de rezultat. Era deci la rând o încercare radicală, carea, în zilele trecute a și urmat.

Vorba că visita clironomului german la papa este numai o curtenire nu este decât vorbă goală. Tot asemenea e și presupunerea, că el ar fi mers cu scop de a împăca pe domnul Italiei cu papa.

Noi credem că el a mers pentru ca să mână apă pe moara lui Bismarck, și mai mult nimic.

Că prin acest fapt ar câștiga poate și regele Umberto este numai eventualitate, dar nu intențiune.

De alt cum această problemă va fi deslegată definitiv la timpul său prin fapte, cari vor lămuri totul. De astădată singure cuvintele rostite de Leo al XIII-a, cu ocaziunea felicitărilor primite din partea cardinalilor săi, la serbătorile Crăciunului, ne pot da oarecari deslușiri. Ele nu sunt decât espresiunea amărăciunii și a durerii sufletesci. Și această împregiurare, pentru un psiholog cât de cât este de ajuns, pentru ca să deducă că, propunerile ce s'au petrecut în restimp de o oară, cât se dice că a petrecut clironomul german cu papa, nu au rezultat îmbucurătoriu.

Că tonul amărăciunii este provenit din amenințări sau din cauza formulărei propunerilor, nu se poate ști. Atât însă credem că, pe lângă starea de astăzi a lucrurilor, cancelarul german, pe lângă toată diplomația sa, nu poate câștiga pentru planurile sale ascunse încă pe capul bisericii apusene. Singure concesionile ne par în stare a face posibilă intrarea acestuia în alianță ori unde este lipsă de densul.

Pl.

Correspondență particulară a „Românului“

Budapesta 13/25 Decembrie 1883

Scirile sosite din provincie spun că alegerile împiegaților județiani în mare parte s'au terminat; și în Transilvania și în Bănat, Românii au cădat cu candidații lor naționali.

La noi împiegații administrativi se aleg de consiliile județiane și comunale din 6 în 6 ani.

După legea județiană și comunală, consiliile se compun pe jumătate din contribuabili cei mari, fabricanți de spirt, de bere, accisari, arendași etc. și jumătate din membrii aleși. Alegători și eligibili sunt toți cați au diplome muceșite boeresci (nemeșeci), iar Românii sunt îndreptățiți numai dacă plătesc foncieră sau așa numitul cens, care e foarte mare, încât țeranul nostru e cu desăvârșire desmoștenit.

În consiliile județiane, poporul român, chiar unde el formează exclusiv majoritatea locuitorilor, n'are mai de loc, s'au prea puțini reprezentanți.

În toate comitatul (județiane) minoritățile române au luptat bărbătesc stând umăr lângă umăr în fața majorităților compuse din unguri, nemți, sași și evrei.

În unele locuri și mai cu seamă în comitatul Severinului, a trebuit ca comitele suprem (prefectul) să exercite cea mai mare presiune și intimidare spre a pute dobori pe fostul vice-comite, d. Simionescu, candidatul Românilor.

Chiar la deschiderea ședinței, comitele suprem, d. Tabajdy care presida adunarea, a intimidat pe alegători, dându-le să înțeleagă că d. Simionescu chiar ales să fie, va fi dat afară, ca unul ce nu întrunește condițiunea de patriotism maghiar.

„Condițiune de căpetenie, a declarat d. comite suprem ce trebuie să întrunească alesul este, a fi bun patriot maghiar și credincios ideei de stat maghiar. Cel care nu însușește această condițiune poate să fie ales dar nu se va pute susține, va fi spulberat cum spulberă vântul frunza.“

Necredincioși ideei de stat maghiar, neapărați înaintea ungarilor, trec toți Romârii care sunt, cugetă, vorbesc lucrează românește.

Ungurii, pentru a nimici principiul de naționalitate au inventat indeva de stat maghiar, fără să-și dea seamă, că naționalitatea este în ziua de astăzi temelul unui stat și că cuvântul de naționalitate este un concept sânt de drept modern, recunoscut de toate statele europene.

Știut este că o idee numai atunci înseamnă ceva când poate să fie transformată în realitate. Apoi ideea unui stat maghiar cum o înțeleg ungurii e lipsită de ori ce posibilitate de a pute fi aplicată.

E trist lucru a constata că ungurii nici astăzi, după atâtea secole, nu vor să se convingă că în deșert le sunt toate loviturile, toate sforțările pentru a nimici pe români, de pe fața pământului.

Ori-care ar fi terorismul lor, cultura noastră națională nu mai pot să o nimicească, cel mult pot să o împedec în mersul ei regulat.

(Concertul Reuniunii române de cântări din Sibiu.) Despre concertul reuniunii române de cântări din Sibiu am făcut și noi o dare de seamă în Nr. 145 al ziarului nostru. Am auzit vorbinduse că recensentul nostru domnul C. D. a scris răpît de amorul propriu. Aceasta poate ave ceva umbră de verosimilitate, căci un coleg al nostru a scris tocmai contrariul dela cele șise de noi.

Între noi doi judece al treilea.

În ziarul S. D. T. de aici Nr. 3051 cetim despre concertul reuniunii române de cântări de aici următoarele:

Concertul reuniunii române de cântări din Sibiu fu primit de publicul destul de numeros foarte simpatic. Compusă exclusiv numai din numeri vocali, programa se începu cu trei cântece pentru cor micșt de Mendelssohn, a căror executare a fost preste toată așteptarea ba trebuie să o numim chiar de model. Dirigentul, domnul George Dima și-a dat cea mai mare silință pentru studierea acestor coruri. În intonare perfect curată chiar și la cântarea cea mai lină sună tonul plin, eară în locurile cele mai puternice nici odată dur și esagerat.

Cântate fără acompaniare aceste cântări nu se poate pofți să se cânte mai curat, și aceasta face multă onoare junei reuniuni. Din cele două cântece populare, arangiate pentru cor micșt de Dima. „Cucuruz cu frunza în sus“ și „Două inimi nu-mi dau pace“ cel dintâi, durere a rămas neexecutat în urma unor greutăți interne neprevădute. Al doilea în formă de cântec popular n'a mai lăsat nimica de dorit. Structura lui corespunde pe deplin unui cântec popular, deși se observă aici aplicată o interesantă impletitură a vocilor, a cărei natură canonică dă cântecului popular un caracter fin. Domnul Dima a compus și o acompaniare de clavier corespunzătoare cântecului popular, căreia nu lipsese aplombul eleganței, și care sună de tot frumos. Cu toate

acestea cu tot dreptul se poate obiecta că prin acompaniare fie ea cum va fi, cântecul popular nu castigă nici odată, căci el dela sine și prin sine reprezintă un ce complet, și aceasta este și chemarea lui. Ar fi de recomandat, ca la astfel de lucruri să se cânte a capela, cu atâta mai vârtos, cu cât în cântările amintite ale lui Mendelssohn corul a documentat, că poate cânta frumos și fără acompaniare instrumentală. Dacă i-a succes aceasta corului la cântările de formă clasică, cari pretind o executare mai strict academică și pronunțată; cu atât i va succede a cânta cu efect un cântec popular, pentru care ori și cine va afla interpretarea cea adevărată, fie el cult ori necult, și la cari se observă îndată însuflețirea subiectivă a fiecăruia. Spre ași arăta puterea a cântat reuniunea Psalmul 42. de Mendelssohn: „Cum doresce cerbul de apă“. Fără îndoială conducătorul a fost consciu, că succesul la această piesă e condiționată dela îndelungată și consciențioasă studiere. Abstragînd dela o mică greșală de tact Tenor în Nr. 7. — precum se vede numărul biblic și ași e indispensabil — totul a mers neted, și la unele locuri chiar cu mare avânt. Noi nu consimțim cu compoziția aceasta, și o adevărată plăcere nu putem simți nici chiar la cea mai exactă executare a ei. Cu atât mai mult am putut urmări cu deamăruntul și succesele cele mai nimerite între cari primo loco amintim nobilul solo de Sopran, cuintetul, și nu la cel din urmă loc este a se aminti și suplinirea orchestrului, prestată de domnul I. L. Bella în plastica acompaniare de piano. Spre a pute face așa ceva, se cere să știi și să poți mult. Ca soliști ne-a delectat în trei cântece de Reinecke o voce de Sopran cu timbrul plăcut. Nu va strica pentru viitoriu asigurarea, că cântând cineva așa de drăgălaș, nu mai are loc sfiala. O arie pentru alt de N. W. Gade s'au cântat cu voce strălucită și eminentă interpretare. Numai unei indispoziții momentane se poate atribui împregiurarea, că tonuri lungi de altcum curat intonate, începeau a distona. Cum se poate ca atâta lustru și gust să nu se unească cu intonarea curată. Un seminarist a cântat două cântece naționale cu o voce de bas, care fiitorului preot i poate asigura o biserică bine cercetată. Nici cea mai bună predică nu poate contribui mai mult la mărirea lui Dumnezeu, ca sunetul acestei voce — demne de invidiat. Domnul Dima nu va întrelăsa de a forma, ceea ce mai este de format, căci el și ca profesor tot așa e de harnic, ca și conducătoriu al Reuniunii.

V. de H.

Varietăți.

* (Invitare.) Despărțământul cerc. X (Cluj) al „Asociațiunii transilvane“ va ține adunarea sa generală din acest an în Cluj la 28 Decembrie v. (9 Ianuarie n. 1884) în localitatea casinei române din loc. Sînt drept aceea rugați p. t. domnii membrii din acest despărțământ, cum și alți amici ai literaturii rom. și culturii poporului rom., să binevoiască a se presenta la cestionata adunare în număr cât mai complet, mai ales fiind a se face și restaurarea trinală a directoratului. La tot cazul ne măgulim cu speranța, că și cei împiedecați de a se infăoșa, nu vor pregeta a sprigini, prin trimiterea competenței de membru, aședământul cultural cel mai de frunte al Românilor din Austro-Ungaria.

Cluj, 27 Decembrie n. 1883.

Dr. Gregoriu Silași direct despărț.

Basilii S. Podoaba actuariu despărț.

mult on. domn Iosif Pop, jude la tabla regie pentru Mureș-Vașarhely, dela on. domn Dr. Avram Tincu, avocat pentru orașul Orăștia și dela on. d. Spiridon Damian, adm. protopr, pentru părțile gr. or. din Treiscaune.

Fac tot deodată din nou apel cătră bărbații noștri români, ca să-și ia osteneala a culege datele de feliu acest'a, spre a ne informa mai esact despre starea poporului nostru. Pentru ca să aibă cetitorii o idee despre ceea ce cerem, alăturăm aci rapoartele susnumiților domni, eară în tabela D. conspectul statistic despre meseriașii români necomplet.

Conspect

despre comercianți și meseriași în comparațiune cu anii 1848 și 1849.

Comitatul Făgărașului.

Orașul Făgăraș.

Nrul sufletelor: 5307. — Nrul sufletelor române: 1600.

	până 1848	până 1883
	străini români	străini români
Comercianți de ori ce feliu	1 14	19 2
Meseriași:		
Argintari	1 —	1 —
Argăsitori	8 38	12 12
Blecheri	1 —	2 —
Cismari	36 2	45 5

	până 1848	până 1848
	străini români	străini români
Compactori	— —	1 —
Clopotari	— 1	— —
Cojocari	20 3	20 3
Curelari	4 —	4 —
Croitori	6 1	8 1
Cărămidari	— —	1 3
Cuptorari	4 —	4 4
Dogari	1 3	— 1
Zidari	3 —	6 3
Fauri	2 4	4 12
Funari	4 —	6 —
Friseri	2 —	3 —
Grădinari culți	— —	— 1
Gravieri în peatră	— —	— 1
Juvelari cari fac inele etc.	— —	4 —
Lemnari, meșteri de case	4 12	8 18
Lăcățari	3 —	5 —
Lakerier văpsitori de trăsuri	2 —	2 —
Macelari	6 —	6 —
Mașiniști	— —	1 —
Măsari și dulgheri	6 —	8 —
Morari	2 1	2 1
Olari fini	6 —	6 —
Orologeri	1 —	1 —
Pictori	— 2	2 2
Peptinari	3 —	2 —

	până 1848	până 1848
	străini români	străini români
Pânzari	1 —	1 —
Pălărieri	12 —	8 2
Postovari	1 —	— —
Pușcași	1 —	1 —
Rotari	4 —	12 12
Săpunari	4 —	6 —
Strimfari	2 —	2 —
Strafari, zugrăvitori de case	— —	2 —
Turtari	1 —	2 —
Tapețieri	2 —	2 —
Urloeri	2 —	2 —
Fabrici	— —	— 4
Suma	156 81	221 87

On. domn președinte al Sedriei orfanale Ioane Turcu, care ne-a trimis acest date și alte multe din întreg comitatul Făgărașului notează: Românii din Făgăraș în privința materială au decădut, ei stau ași cu mult mai rău de cât la anul 1848, căci comercianții cari erau atunci, ași nu mai sînt: Pelari, argăsitori, cari atunci steteau materialicesce foarte bine, astăzi atară de vre-o trei, ceilalți au decădut materialicesce, fiind-că nu pot concura cu produsele străine; este neapărata lipsă să se perfecționeze și să nu părăsească această industrie.

(Va urma.)

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

O broșură cu titlul „Biserica română.”

(Începere.)

Domnul autor al broșurei „Biserica romana” putea folosi pentru ideea sa și alte argumente pe cari alții ca dsa le au folosit precum d. e. momental acela, că până ce Românii nu se vor ține de aceea religioasă, de care glorioasa casă domnitoare se ține, românii s'ar arăta ingrați și nedemni de bunătățile, de cari i-au învrednicit, ceea ce s'ar vedea și de acolo că românii uniți ar fi mai bine veduți și mai protegiați, nise momente, de cari altcum se știu folosi și cei din urmă preoți uniți în zelul și arta lor proselitistică. Un argument nu se mai poate folosi astăzi și nu l'ar fi mai putut folosi nici domnul autor al broșurei din cestiune, că adevărat biserica ortodoxă română e subjugată de Sârbii din Ungaria; — astăzi biserica ortodoxă română e desfăcută de Sârbi. Acest argument cu vre o 35 ani înainte a fost foarte valoros, când pentru întâia oară s'a introdus unirea în părțile bănățene, trecând o particică a Românilor în legătură religioasă cu Roma.

Domnul protopop Marcu însă a căutat totuși după un argument nou pentru ideea sa, ca să nu se pară că și dsa a călcat cu totul tot pe calea bătăută.

Dsa ni s'a părut destul de invențios, când din apărarea deamă a bisericii ortodoxe din România față de nejuste pretensiuni ale patriarhului de Constantinopol în cestiunea sântirei Mirului conchide și sperează la o desfacere de legăturile cu biserica orientului. In această speranță invită pre primatul României, pre metropoliți și episcopi români, pre bărbați de stat și pre tot românul a se lega de papa. Trebuie să observăm dlui Marcu, că Dsa nu vede, cum dice germanul, pădurea de pomi! E vorba de aceea, că biserica ortodoxă din România în diferența sa cu patriarhul din Constantinopol pentru sântirea Mirului a stărunit ași susține drepturile unei biserici naționale proprii române, autonome, după idealul domnului Marcu!! Ei, dară aceasta frumoasă pozițiune a unei biserici nu mulțămesc pe Dsa, care mai adaugă, că aceea biserica proprie română, ca să fie deseversită, ar trebui să fie în legătură recte dependentă de Roma! —

După toate acestea sentința mea despre broșura domnului protopop Marcu pe scurt este: această scriere ori cât de blând ar fi apreciată, nu se ridică din nivelul obscur al unei scrieri tendențioase.

oase. Spre norocire ea nu poate fi periculoasă pentru nici un suflet ortodox din cauză, că slăbiciunile ei și nătangia argumentelor sunt cetitorului bătătoare la ochi. Deci soartea ei va fi aceeași, care o au în deobște scrierile tendențioase.

Trăim în timpuri critice, în timpuri grele, când tot românul cărturar trebuie să cugete la adevăratele trebuințe culturale și de prosperitate națională; eară nu a ameiți pe poporul român cu idei chimerice și confuze. M'am întreat deci, ce a putut fi îndemnul domnului protopop Marcu la scrierea de față, și mi-am răspuns cu proverbiul român: „păserea mălaiu visează!” Domnul Marcu de sigur a crescut în vre-un seminarium, unde n'a mai învățat și n'a mai auzit alta, decât de unirea cu Roma și acum cu greu poate Dsa să se smulgă din cercul ideilor sale. Dacă totuși m'am mirat de ceva, acel ceva a fost, că și iarul „Observatoriul” în numărul său 29 din anul present introduce în public cu o mare căldură scrierea domnului Marcu. Noi tare bănuim pe domnul redactor al Observatoriului, că și Dsa s'a ținut și se ține încă de societatea amintită în circularul capitului din Blăși din anul 1850 care avea de problemă „a lucra opusculu scopului preatins potrivit sau articule în foile poporului.” Domnul Barițiu ne întărește în aceasta credință și de și prin și iarul său. Dsa se ocupă foarte mult de biserica noastră ortodoxă — doară mai mult, decât ar trebui — uitând, că ar mai avè de îndreptat câte ceva și în alte părți, ce i stau Dsale mai aproape. Ca să nu mergem prea de parte îndărăt, ne provocăm la Nr. 37 din „Observatoriul” Dsale, unde în articolul de fond mai aduce încă odată aminte, cât rău național s'a făcut românilor sub masca religiunii prin legătura bisericească cu Sârbii Dsa află, că românii greco-orientali țin prea mult la religiunea lor, mai mult ca alții, și că fricoșii ortodocși din Sibiu ar sări în Olt în cas, când regimul i-ar lipsi de statutul organic, și că pentru acel statut „curagioșii nostri” s'ar închina și face la metanii pe pragurile ministrilor, rugându-se mai fărbit, decât înainte celor patru icoane dela altar, ca să se facă milă și pomană să ierte și să dea grație pentru câte vor fi păcătuit românii vre odată, fie fost chiar și contra despotismului celui mai sfruntat.” Adevărat, că românii greco-orientali din Ungaria și Transilvania prețuesc statutul organic al bisericii lor, câștigat cu mari lupte, de o mare bunăvătă pentru biserica lor și le-ar părè reu să'l peardă. Însă pentru aceea totuși nu e adevărat, ce susține domnul Barițiu în ironicele sale espectoratiuni că adevărat românii ortodocși pentru „statutul organic” ar fi în stare să jertfească vre-un

interes național — și chiar a se tărăi înainte cuiva pentru el. Din contră românii ortodocși — dacă tocmai a pus domnul Barițiu cestiunea pe acest teren — sânt de credință, că precum acel statut organic s'a câștigat prin luptă energioasă și bărbăție; tot așa cred ei, că se va pute și susține. Abstragând dela aceea, că statutul organic în sine e o lege organică, sub scutul căreia se asigură românii ortodocși mijlocul prosperității culturale și prin urmare și naționale, dară acțiunea românilor greco-orientali nu s'a mărginit numai aci, ci din contră biserica greco-orientală cu episcopii în frunte a început compus memorande, pe cari le cetesce și le cunoaște lumea și a întervenit la locul său pentru apărarea intereselor, naționale așa precum au creșut ei de bine. Noi dicem domnului Barițiu să îmbărbăteze și pre alții a face bătèr atâta și atunci vom crede și noi de Dsa, că este imparțial. Până când ține — așa dicând — de scurt pe biserica greco-orientală, care abia de curând a început a resufla mai liber și a da semne de vieată, ear pre biserica greco-catolică a Dsale, care e mai avută, cu atâți patroni, și precum dice domnul Marcu în legătură cu Roma și prin urmare ar pute face ceva mai mult din punct de vedere național, — o perde din evidență, până atunci să ne permită a ne îndoi în imparțialitatea Dsale. Să fim dară drepti cătră toți eară nu în imposibilitatea neastră să aruncăm vina acum pe unul acum pe altul. *Sic non itur ad astra.*

In interesul culturai religioase și morale și al prosperității naționale să se bucure și domnul Barițiu, că românii ortodocși au „Statutul organic” și vor al conserva neștirbit; ear scrieri ca a domnului protopop Ioan Marcu din Sat-mare, ca pre unele ce seamănă a propagandă proselitistică și nu sânt oportune, să nu le întimpe cu laude, ci să le biciuească, precum se cuvine și atunci domnul Barițiu și-a împlinit datorința ca și iarist și ca român.

Loterie.

Sâmbătă 29 Decemvre 1883.

Viena:	1	52	62	58	32
Timișoara:	84	80	31	33	81

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Decemvre n. 1883.

	Viena B-pesta	
Renta de aur ung. de 6%	120.85	120.60
Galbin	5.70	5.70
Napoleon	9.60	9.59
London (pe polița de trei luni)	121 —	121.10

Nr. 280

[629] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii de capelan, în parochia de clasa a III-a la Sâmbăta superioară apuseană, lângă bătrânul și bolnăviciosul paroch Ioan Mărdan se escrie concurs, întru înțelesul ordinului consistorial din 18 Octomvre Nr. 3581 B. a. c. cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Roman”.

Emolumentele împreunate cu această stațiune capelanală sânt jumătate din venitele stolare parochiale de peste an.

Doritorii de a se aplica la această stațiune, au să se subștearnă suplicele instruite cu documentele pre-

scrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial până la termenul mai sus indicat.

Făgăraș, 30 Noemvre 1883.

Oficiul protopresbiterial gr. or în conțelegere cu comitetul parochial.

Nr. 322 protop. [630] 1—3

EDICT.

Petru Stingu din Gherlisce protopresbiteratul gr. or. al Oraviței în diecesa Caransebeșului comitatul Caras-Severin, carele de 6 ani au părăsit cu necredință pre leginuta lui soție Florinca Stingu nasc. Poamă tot din Gherlisce, fără a i se sci ubicațiunea lui — se citează prin aceasta ca în termen de trei luni de zile dela prima publicare a acestui edict să se înfă-

șeze înainte subînsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat de soția lui Florinca.

Oravița în 16/28 Decemvre 1883.

Scaunul protopresbiterial gr. or. al Oraviței ca for de prima instanță în afaceri matrimoniale.

Post vacant.

Pentru o librărie și magazin de musică se caută un comis care cunoaște bine această branșă, se fie bun vândător și se cunoască bine limba română, germană, și franceză. [633] 1—3

Ofertele să se adreseze la

Dnul S. Samitea în Craiova (România.)

OLEIU PENTRU AUȚ

m'a curat radical de învechita mea asurđială, care o am căpătat la asediul Sevastopolului. Astăzi, mulțămită acestui remediu, mi-am redobândit perfect, ca prin minune auđul, motiv, ce mă îndeamnă să Vă mulțămesc publice și să recomand ori cui suferè de asurđeală, acest remediu neprețuit.

Principele Jan de Hiestov.

Crovno. [611] 4

Acest oleiu pentru auđ, împreună cu arătarea modului de întrebuințare se poate căpăta cu prețul 2 fl. 40 cr. la Iulius Graetz, Viena, Sechshaus, Hauptstrasse 47.

Adam Hölle,

croitoriu

în Sibiu, Piața mare Nr. 5

și permite a aduce la cunoștința publicului de aici și cel strein că și în sesonul acesta și a provădit prăvălia sa, care esistă de mai mult timp, cu cea mai bună

materie de postav și lână,

aleasă propriu din fabricele cele mai renumite, și sânt în plăcuta poziție a presta ori ce comande pentru haine bărbătesci în modul prompt și cel mai solid.

Spre orientare. [631] 1—3

Un rënd întreg de haine bărbătesci dela 15 până la 34 fl. Palton dela 15 până la 24 fl. Palton de eamnă dela 18 până la 36 fl.

Toate aceste din materie de calitate cea mai bună.

Contând la spriginal binevoitor al patronilor mei, stau bun pentru servițiul solid și real.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [555] 12—30

în Budapesta, strada Vațului, Váci utca Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candelile de altar, policandre pentru biserici, ricide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.